

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет інформатики та обчислювальної
техніки
Кафедра інформатики та програмної інженерії

Звіт до комп'ютерного практикуму з дисципліни
«Системне програмне забезпечення»

Прийняв
асистент кафедри ІІІ
Пархоменко А.В.
“09” червня 2023 р.

Виконав
Студент групи ІІІ-14
Хільчук А.В.

Комп'ютерний практикум №4

Тема: масиви.

Завдання:

1. Написати програму, яка повинна мати наступний функціонал:
 1. Можливість введення користувачем розміру одномірного масиву.
 2. Можливість введення користувачем значень елементів одномірного масиву.
 3. Можливість знаходження суми елементів одномірного масиву.
 4. Можливість пошуку максимального (або мінімального) елемента одномірного масиву.
 5. Можливість сортування одномірного масиву цілих чисел загального вигляду.
2. Написати програму, яка буде мати наступний функціонал:
 1. Можливість введення користувачем розміру двомірного масиву.
 2. Можливість введення користувачем значень елементів двомірного масиву.
 3. Можливість пошуку координат всіх входжень заданого елемента в двомірному масиві, елементи масиву та пошуковий елемент вводить користувач.
3. Програма повинна мати захист від некоректного введення вхідних даних (символи, переповнення і т.і.)

Виконання:

Текст програм:

Перша програма:

```
STSEG SEGMENT PARA STACK 'STACK'
    DB 256 DUP ('STACK')
STSEG ENDS
DSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'DATA'
    validation_failed DB 'Wrong input. Ending the execution...$'
    PROMPT_MSG DB 'Enter the size of the array: $'
    msg_ask_for_input DB 0Ah, 0Dh, 'Enter the memebbers of the array [-128;127]: $'
    msg1 DB 'Enter the size of the array: $'
    msg2 DB 0Ah, 0Dh, 'Sum of all elements of array is:$'
    msg3 DB 0Ah, 0Dh, 'Maximum element of array is: $'
    msg4 DB 0Ah, 0Dh, 'The contents of the array before sort are:$'
    msg5 DB 0Ah, 0Dh, 'The contents of the array after sort are:$'
    overflow_msg DB 0Ah, 0Dh, 'Overflow has occured!Stopping the execution...$'
```

```
msg6 DB 0Ah, 0Dh, 'Array dimension cant be zero or negative! Ending
program execution...$'
msg7 DB 0Ah, 0Dh, 'Array member value must be in range [-128;127]! Ending
program execution...$'
newline DB 0Dh, 0Ah, '$'
bufer DB 7, 0, 7 dup (0) ; variable to store the input number
ARRAY_SIZE DW ?
my_array Dw ?
DSEG ENDS
CSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'CODE'
```

```
MAIN PROC FAR
    ASSUME CS:CSEG, DS:DSEG, SS:STSEG
    MOV AX, DSEG
    MOV DS, AX ; set DS to point to DSEG
```

```
    call init_array
```

```
    call find_sum
    MOV AH, 09h
    LEA DX, msg2
    INT 21h
    call print_bx_from_new_line
```

```
    call find_max
    MOV AH, 09h
    LEA DX, msg3
    INT 21h
    call print_bl_from_new_line
```

```
    MOV AH, 09h
    LEA DX, msg4
    INT 21h
    call print_array
```

```
    call bubble_sort
    MOV AH, 09h
    LEA DX, msg5
    INT 21h
    call print_array
```

```
    MOV AH, 49h
    MOV BX, my_array
    INT 21h
```

```
MOV AH, 4Ch
INT 21h
main endp
```

```
bubble_sort proc
    mov cx, array_size
    dec cx

    outer_loop:
        mov si, my_array
        mov dx, cx
        inner_loop:
            mov al, [si]
            cmp al, [si+1]
            jle skip_swap
            xchg al, [si+1]
            mov [si], al
        skip_swap:
            inc si
            dec dx
            jnz inner_loop
        loop outer_loop
    ret
bubble_sort endp
```

```
find_max proc
    mov cx, array_size
    mov di, my_array
    mov bl, byte ptr [di]
    inc di
    dec cx
    comparison_loop:
        cmp byte ptr [di], bl
        jl comparison_loop_end
        mov bl, byte ptr [di]
    comparison_loop_end:
        inc di
        loop comparison_loop
    ret
find_max endp
```

```
find_sum proc
```

```

    mov cx, array_size
    mov di,my_array
    mov ax,0
    mov bx,0
finding_sum_loop:
    mov al,byte ptr[di]
    cbw
    add bx,ax
    jo sum_overflow
    inc di
    loop finding_sum_loop
    ret
sum_overflow:
    MOV AH, 09h
    LEA DX, overflow_msg
    INT 21h
    call stop_exec
find_sum endp

```

```

print_array proc
    MOV AH, 09h
    LEA DX, newline
    INT 21h

```

```

    mov cx, array_size
    mov di,my_array
    mov bx,0
printing_array_loop:
    push cx
    mov bl,byte ptr [di]
    call print_bl
    inc di
    mov dl, ' '
    mov ah, 02h
    int 21h
    pop cx
    loop printing_array_loop
    ret
print_array endp

```

```

init_array proc

    MOV AH, 09h
    LEA DX, msg1

```

INT 21h

call single_dimension_input
MOV ARRAY_SIZE,AX

MOV AH, 48h
MOV BX, ARRAY_SIZE
INT 21h
MOV my_array, AX

LEA DX, msg_ask_for_input
MOV AH, 09h
INT 21h

mov cx, array_size
mov di,my_array
array_member_input_loop:
MOV AH, 09h
LEA DX, newline
INT 21h
push cx
call single_value_input
mov [di],AX
pop cx
inc di
loop array_member_input_loop
ret
init_array endp

single_value_input proc
call single_read_input
cmp ax,-129
jle value_validation_error
cmp ax,128
jge value_validation_error
ret
value_validation_error:
mov ah,09h
lea dx, msg7
int 21h
call stop_exec
single_value_input endp

```

single_dimension_input proc
    call single_read_input
    cmp ax,0
    jle dimension_validation_error
    ret
dimension_validation_error:
    mov ah,09h
    lea dx, msg6
    int 21h
    call stop_exec
single_dimension_input endp

```

```

single_read_input proc

    ; read the input
    lea dx, bufer
    MOV ah, 10
    int 21h

    call validate_input
    call bufer_chars_to_digits
    call bufer_digits_to_number
    ret

```

```

single_read_input endp

```

```

validate_input proc

    MOV CL, [bufer+1]
    LEA SI, bufer+2

    cmp byte ptr [si],2Dh
    jne FOR_LOOP_VALIDATION
    sub CL,1
    inc si

    FOR_LOOP_VALIDATION:

    cmp byte ptr [si],48
    JL VALIDATION_FAILURE
    cmp byte ptr [si],58
    JGE VALIDATION_FAILURE

    inc si;

```

```

    LOOP FOR_LOOP_VALIDATION
    ret
VALIDATION_FAILURE:

    MOV DL, 13
    MOV AH, 02h
    INT 21h

    MOV DL, 10 ; Line Feed
    MOV AH, 02h
    INT 21h

    ; display the prompt
    MOV DX, OFFSET validation_failed
    MOV AH, 9
    INT 21h

    call stop_exec
validate_input endp
bufer_chars_to_digits PROC
    MOV CL, [bufer+1]
    LEA SI, bufer+2

    cmp byte ptr [si], 2Dh
    jne NO_MINUS
    sub CL, 1
    inc si
NO_MINUS:
    FOR_LOOP_TO_DIGITS:
        sub byte ptr [si], 48
        inc si;
        LOOP FOR_LOOP_TO_DIGITS
    ret
bufer_chars_to_digits ENDP

bufer_digits_to_number PROC

    LEA SI, bufer+2;

    mov ax, 0
    mov cx, 10
    cmp byte ptr [bufer+2], '-'
    jne FOR_LOOP_TO_NUMBERS

```



```
INC SI
FOR_LOOP_TO_NUMBERS:
    MUL CX
```

```
    ADD AL, [SI]
    INC SI
```

```
    cmp byte ptr [si],13
    jne FOR_LOOP_TO_NUMBERS
```

```
    cmp byte ptr[bufer+2], '-'
    jne TO_NUMBER_END
    neg ax
```

```
TO_NUMBER_END:
    ret
bufer_digits_to_number ENDP
```

```
stop_exec proc
    MOV AH, 4Ch
    INT 21h
stop_exec endp
```

```
print_bx proc
    or bx,bx
    jns m1
    mov al,'-'
    int 29h
    neg bx
```

```
m1:
    mov ax,bx
    xor cx,cx
    mov bx,10
```

```
m2:
    xor dx,dx
    div bx
    add dl,'0'
    push dx
    inc cx
    test ax,ax
    jnz m2
```

```
m3:
    pop ax
    int 29h
```

```

    loop m3
ret
print_bx endp

print_bx_from_new_line proc
    MOV AH, 09h
    LEA DX, newline
    INT 21h
    call print_bx
    ret
print_bx_from_new_line endp

print_bl proc
    mov al,bl
    cbw
    mov bx,ax
    call print_bx
    ret
print_bl endp
print_bl_from_new_line proc
    MOV AH, 09h
    LEA DX, newline
    INT 21h
    call print_bl
    ret
    print_bl_from_new_line endp
CSEG ENDS
END MAIN

```

Друга програма:

```

STSEG SEGMENT PARA STACK 'STACK'
    DB 256 DUP ('STACK')
STSEG ENDS
DSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'DATA'
    validation_failed DB 'Wrong input. Ending the execution...$'
    PROMPT_MSG DB 'Enter the number of rows of the matrix: $'
    msg_ask_for_input DB 0Dh, 0Ah, 'Enter the memebers of the matrix [-
128;127]: $'
    msg1 DB 'Enter the count of rows of the matrix: $'
    msg2 DB 0Ah, 0Dh, 'Enter the number of columns of the matrix: $'
    msg3 DB 0Ah, 0Dh, 'The contents of the matrix are:$'
    msg4 DB 0Ah, 0Dh, 'Enter the number to look for all occurences of:$'
    msg5 DB 0Ah, 0Dh, 'Search begins:$'
    msg6 DB 0Ah, 0Dh, 'Search has ended$'

```

```

    msg7 DB 0Ah, 0Dh, 'Matrix dimension cant be zero or negative! Ending
program execution...$'
    msg8 DB 0Ah, 0Dh, 'Resulting matrix:$'
    msg9 DB 0Ah, 0Dh, 'Member value must be in range [-128;127]! Ending
program execution...$'
    msg10 DB 0Ah, 0Dh, 'No occurences found!$'
    newline DB 0Dh, 0Ah, '$'
    row_count DW ?
    column_count dw ?
    total_size dw ?
    bufer DB 7, 0, 7 dup (0) ; variable to store the input number
    my_array Dw ?
    check_offset dw ?
    check_value db 1
    found_flag dw 0
DSEG ENDS
CSEG SEGMENT PARA PUBLIC 'CODE'

MAIN PROC FAR
    ASSUME CS:CSEG, DS:DSEG, SS:STSEG
    MOV AX, DSEG
    MOV DS, AX ; set DS to point to DSEG

    call init_matrix

    call print_matrix
    MOV AH, 09h
    LEA DX, msg4
    INT 21h

    call single_value_input
    mov check_value,al
    call find_all_occurences

    ; free the memory allocated for the array
    MOV AH, 49h ; free memory function
    MOV BX, my_array
    INT 21h

    MOV AH, 4Ch
    INT 21h
main endp

find_all_occurences proc

```

```
MOV AH, 09h
LEA DX, msg5
INT 21h
```

```
mov check_offset,0
mov cx, total_size
mov si,my_array
occurences_search_loop:
```

```
mov al,check_value
cmp al,[si]
jne occurences_search_loop_end
push cx
mov found_flag,1
MOV AH, 09h
LEA DX, newline
INT 21h
mov ax,check_offset
mov dx,0
div column_count
call print_pair_ax_dx
pop cx
```

```
occurences_search_loop_end:
inc si
inc check_offset
loop occurences_search_loop
MOV AH, 09h
LEA DX, msg6
INT 21h
cmp found_flag, 1
je occurence_end
MOV AH, 09h
LEA DX, msg10
INT 21h
```

```
occurence_end:
ret
find_all_occurences endp
```

```
print_pair_ax_dx proc
push dx
push ax
mov al, '(' ; '??? ????', '??'
int 29h ; '???'
pop bx
```

```

    call print_bx
    mov al,', ' ; ??? ?????, ?? ???
    int 29h ; ??? '???'
    pop bx
    call print_bx
    mov al,')' ; ??? ?????, ?? ???
    int 29h ; ??? '???'
    ret
print_pair_ax_dx endp

```

```

print_matrix proc
    MOV AH, 09h
    LEA DX, msg8
    INT 21h
    mov di,my_array
    mov cx, row_count
print_rows_loop:
    MOV AH, 09h
    LEA DX, newline
    INT 21h
    mov ax, column_count
    push cx
print_columns_row:
    push ax
    mov bl,byte ptr [di]
    call print_bl
    inc di
    mov dl, ' '
    mov ah, 02h
    int 21h
    pop ax
    dec ax
    jnz print_columns_row
    pop cx
    loop print_rows_loop
    ret
print_matrix endp

```

```

init_matrix proc
    ; ask the user for the count of rows
    MOV AH, 09h
    LEA DX, msg1
    INT 21h
    call single_dimension_input

```

```
MOV row_count,AX
; ask the user for the count of columns
MOV AH, 09h
LEA DX, msg2
INT 21h
```

```
call single_dimension_input
MOV column_count,AX
```

```
mul row_count
mov total_size,ax
```

```
MOV AH, 48h
MOV BX, total_size
INT 21h
MOV my_array, AX
```

```
LEA DX, msg_ask_for_input
MOV AH, 09h
INT 21h
```

```
mov cx, total_size
mov di,my_array
matrix_member_input_loop:
MOV AH, 09h
LEA DX, newline
INT 21h
push cx
call single_value_input
mov [di],AX
pop cx
inc di
loop matrix_member_input_loop
ret
init_matrix endp
```

```
single_value_input proc
call single_read_input
cmp ax,-129
jle value_validation_error
cmp ax,128
jge value_validation_error
ret
```

value_validation_error:

mov ah,09h

lea dx, msg9

int 21h

call stop_exec

single_value_input endp

single_dimension_input proc

call single_read_input

cmp ax,0

jle dimension_validation_error

ret

dimension_validation_error:

mov ah,09h

lea dx, msg7

int 21h

call stop_exec

single_dimension_input endp

single_read_input proc

; read the input

lea dx, bufer

MOV ah, 10

int 21h

call validate_input

call bufer_chars_to_digits

call bufer_digits_to_number

ret

single_read_input endp

validate_input proc

MOV CL, [bufer+1]

LEA SI, bufer+2

cmp byte ptr [si],2Dh

jne FOR_LOOP_VALIDATION

sub CL,1

inc si

;NO_MINUS:

FOR_LOOP_VALIDATION:

```
cmp byte ptr [si],48
JL VALIDATION_FAILURE
cmp byte ptr [si],58
JGE VALIDATION_FAILURE
```

```
inc si;
LOOP FOR_LOOP_VALIDATION ; decrement CX and jump to
FOR_LOOP if CX is not zero
ret
VALIDATION_FAILURE:
```

```
MOV DL, 13 ; Carriage Return
MOV AH, 02h ; Function code for printing character
INT 21h
```

```
MOV DL, 10 ; Line Feed
MOV AH, 02h ; Function code for printing character
INT 21h
```

```
; display the prompt
MOV DX, OFFSET validation_failed
MOV AH, 9
INT 21h
```

```
call stop_exec
validate_input endp
bufer_chars_to_digits PROC
MOV CL, [bufer+1]
LEA SI, bufer+2
```

```
cmp byte ptr [si],2Dh
jne NO_MINUS
sub CL,1
inc si
NO_MINUS:
FOR_LOOP_TO_DIGITS:
sub byte ptr [si],48
inc si;
LOOP FOR_LOOP_TO_DIGITS ; decrement CX and jump to
FOR_LOOP if CX is not zero
ret
bufer_chars_to_digits ENDP
```


bufer_digits_to_number PROC

LEA SI, bufer+2;

mov ax,0

mov cx,10

cmp byte ptr[bufer+2], '-'

jne FOR_LOOP_TO_NUMBERS

INC SI

FOR_LOOP_TO_NUMBERS:

MUL CX

ADD AL, [SI]

INC SI

cmp byte ptr [si],13

jne FOR_LOOP_TO_NUMBERS

cmp byte ptr[bufer+2], '-'

jne TO_NUMBER_END

neg ax

TO_NUMBER_END:

ret

bufer_digits_to_number ENDP

stop_exec proc

MOV AH, 4Ch ; return to DOS function

INT 21h ; interrupt 21h

stop_exec endp

print_bx proc

or bx,bx

jns m1

mov al,'-'

int 29h

neg bx

m1:

mov ax,bx

xor cx,cx

mov bx,10

m2:

xor dx,dx

```

    div bx
    add dl,'0'
    push dx
    inc cx
    test ax,ax
    jnz m2
m3:
    pop ax
    int 29h
    loop m3
ret
print_bx endp

print_bx_from_new_line proc
    MOV AH, 09h
    LEA DX, newline
    INT 21h
    call print_bx
    ret
print_bx_from_new_line endp

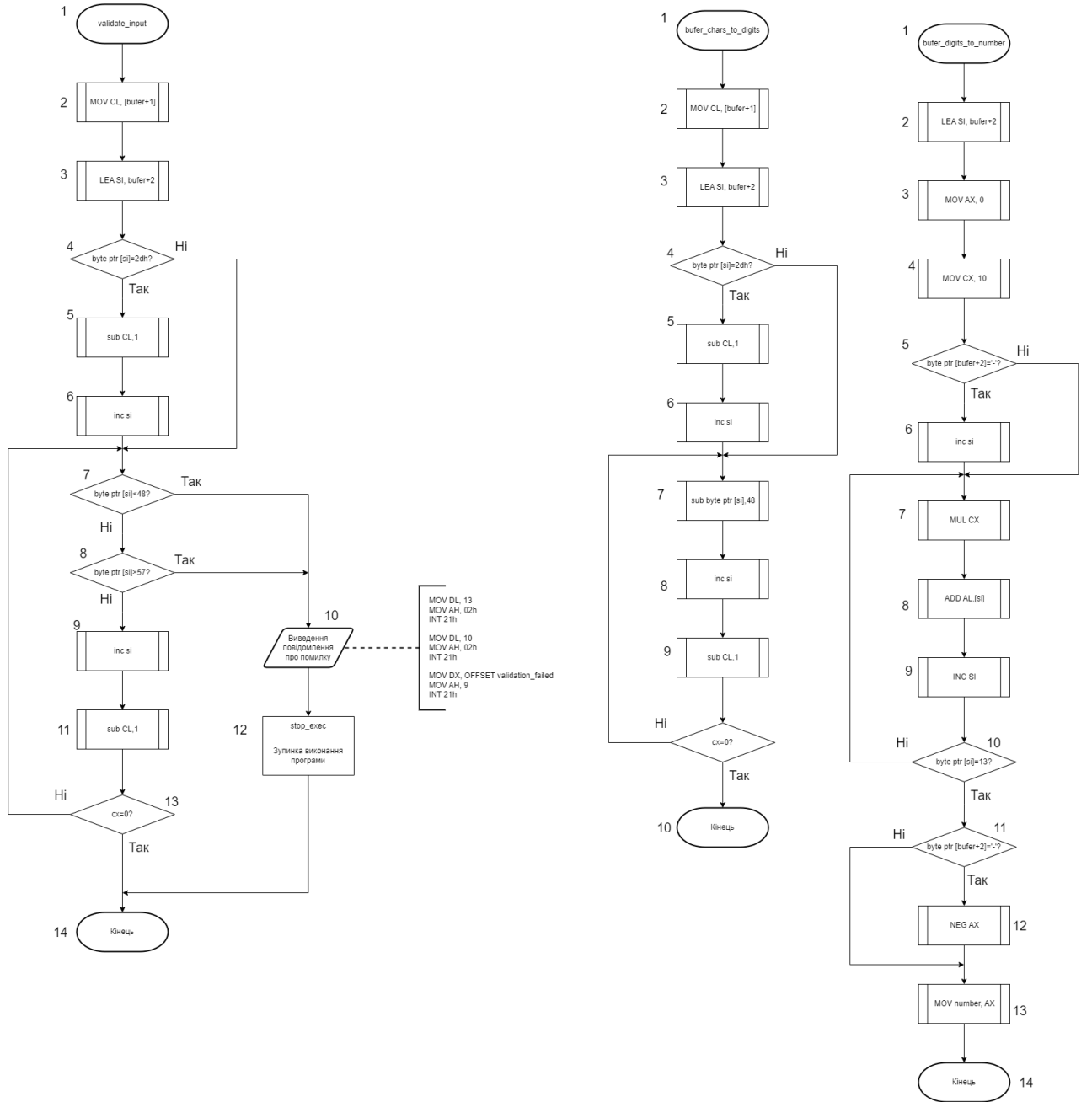
print_bl proc
    mov al,bl
    cbw
    mov bx,ax
    call print_bx
    ret
print_bl endp

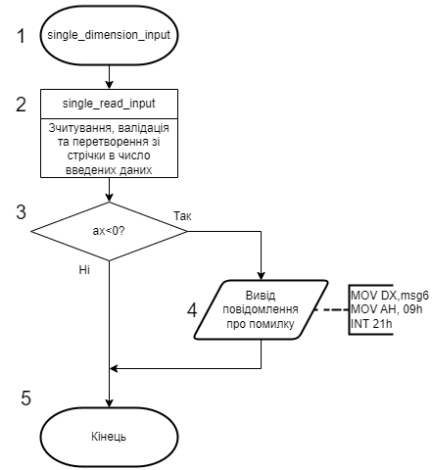
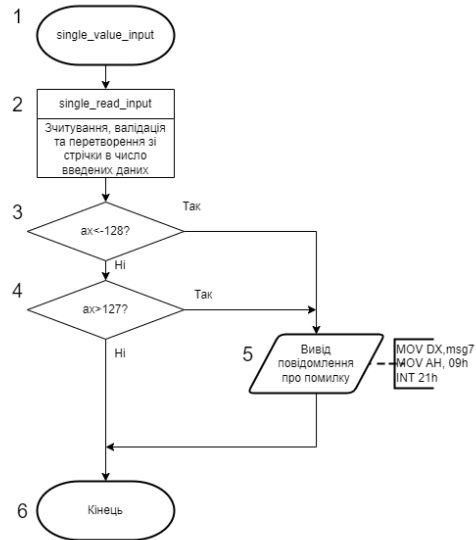
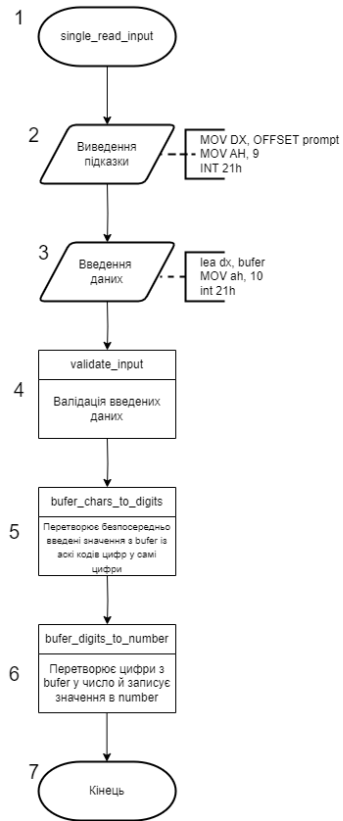
CSEG ENDS
END MAIN

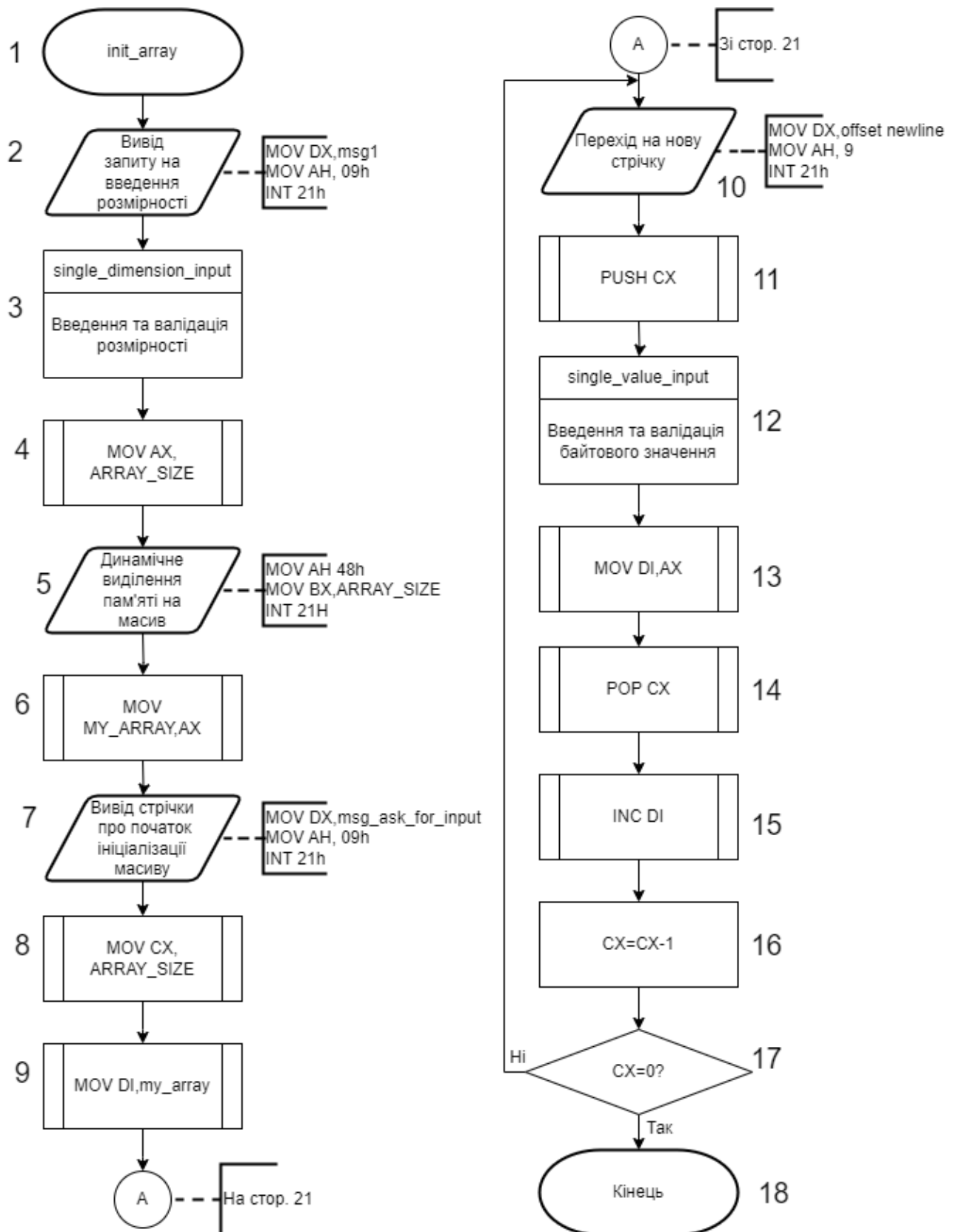
```

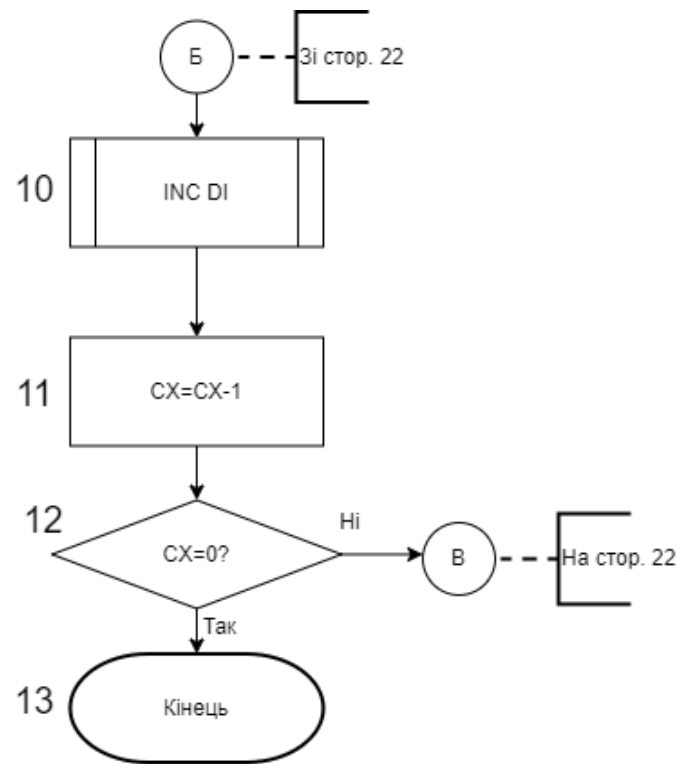
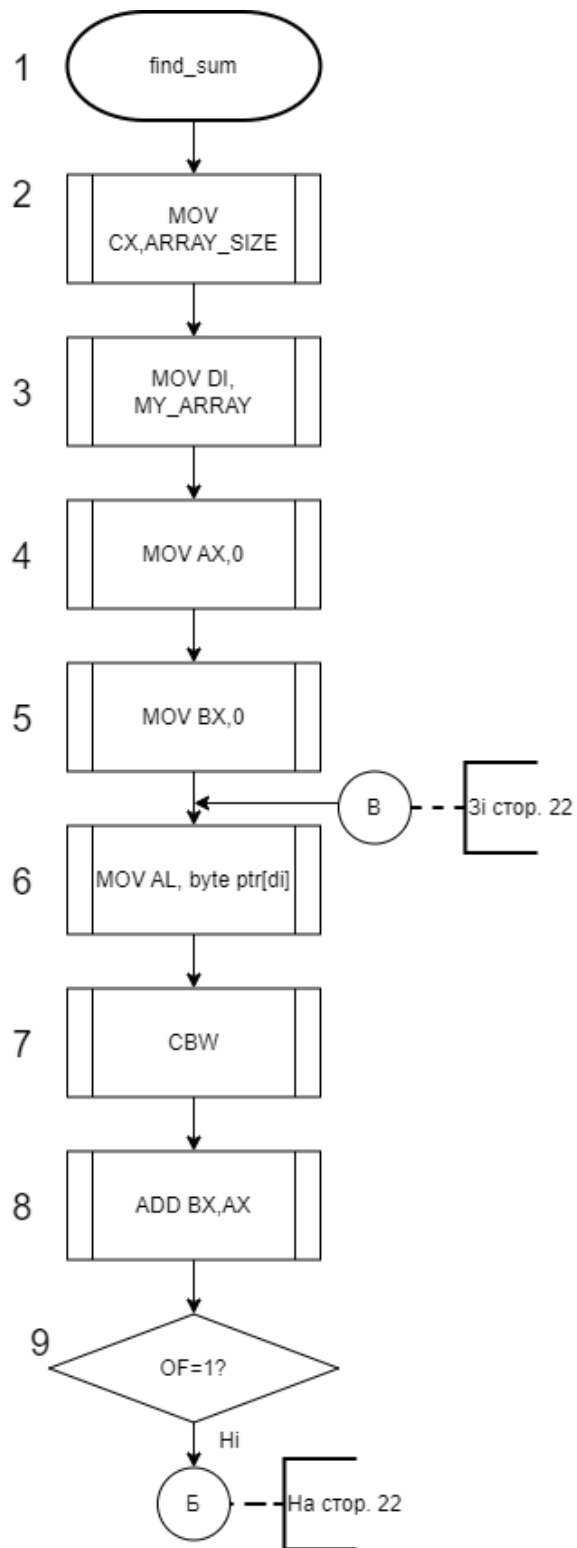
Схема функціонування програми:

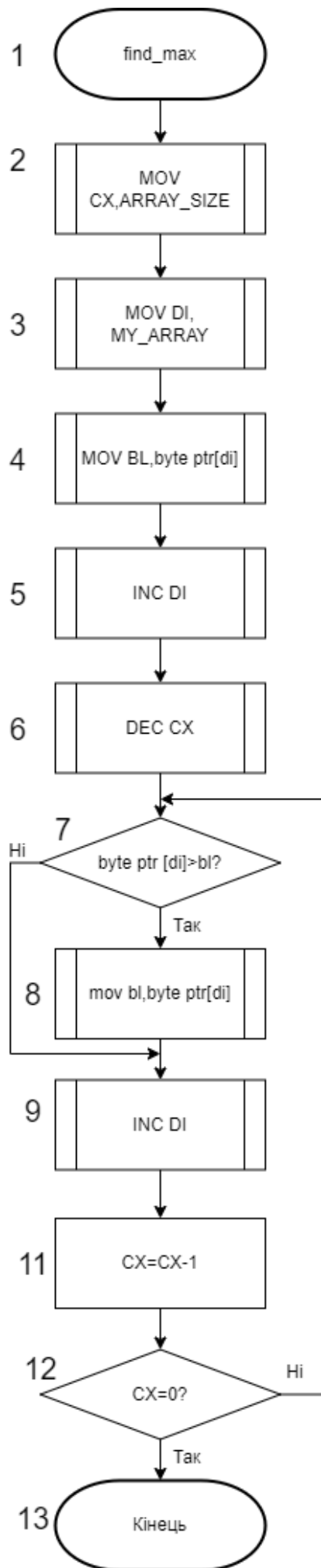
Перша програма:

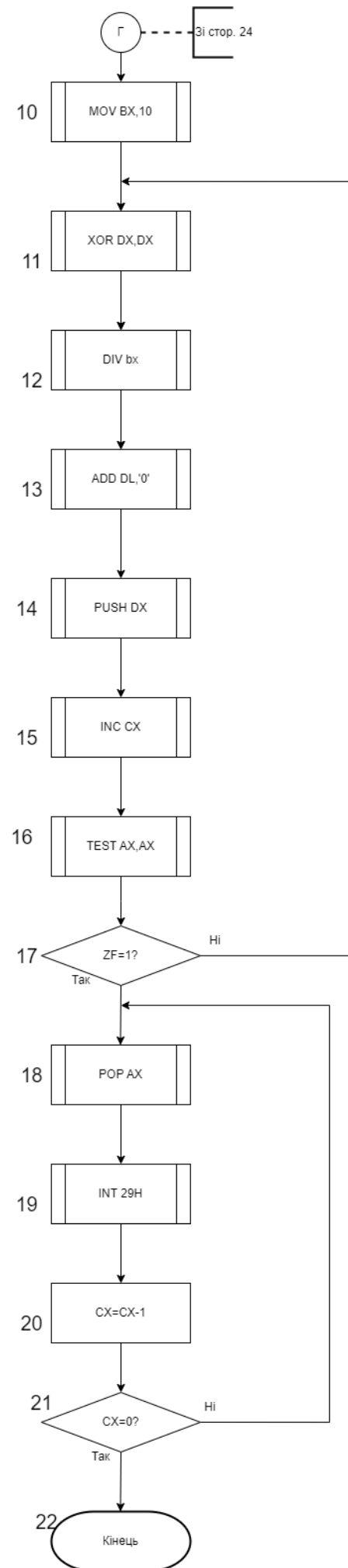
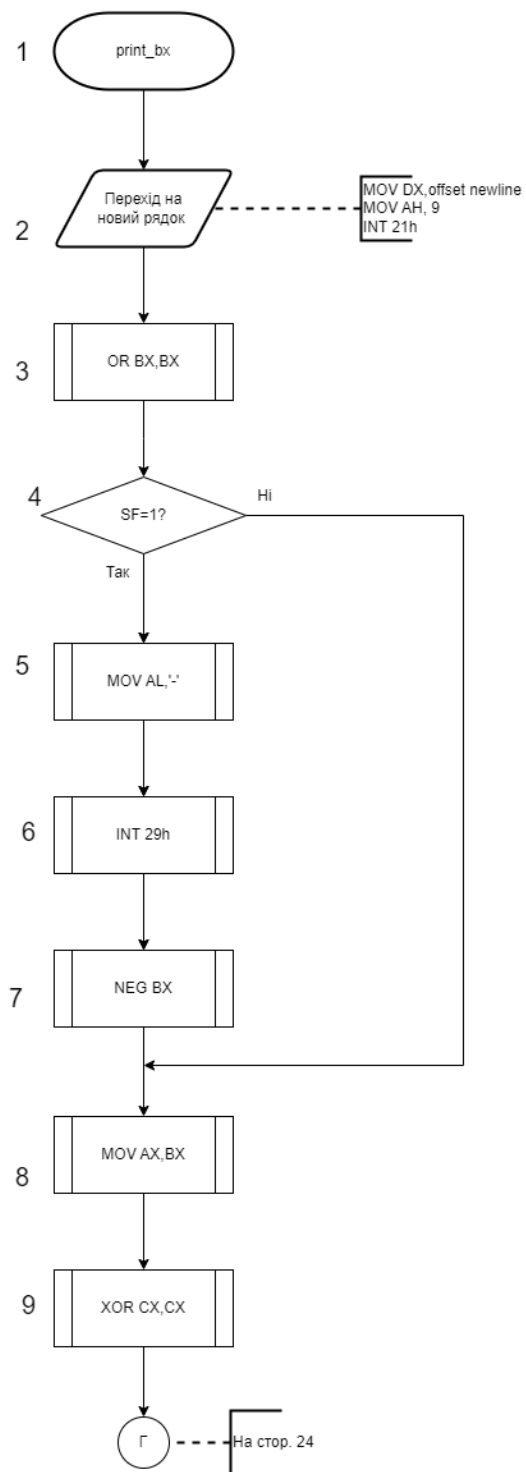

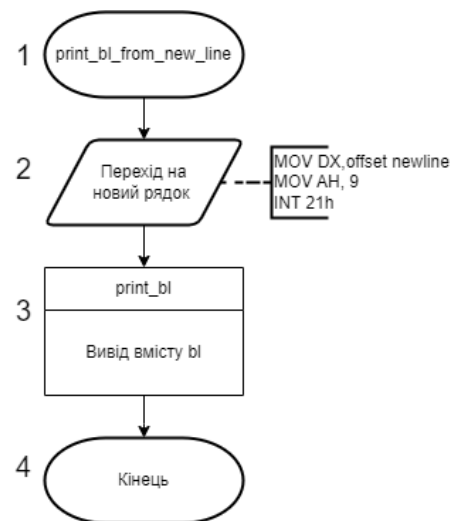
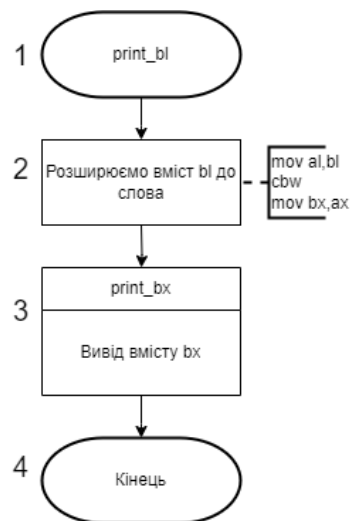
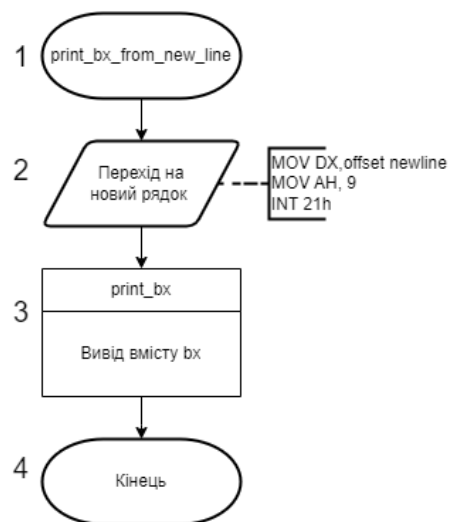

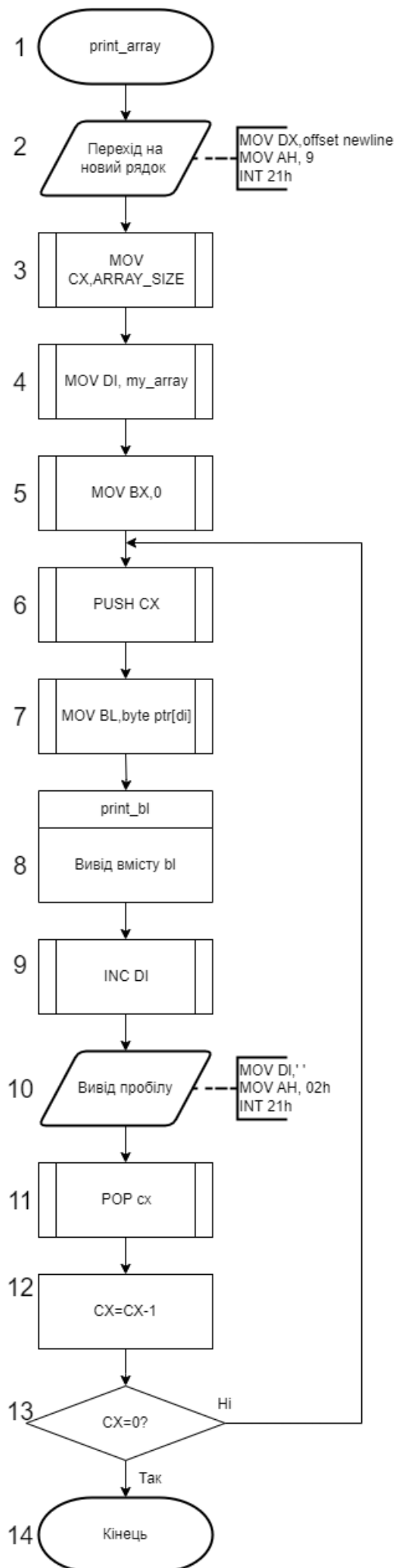

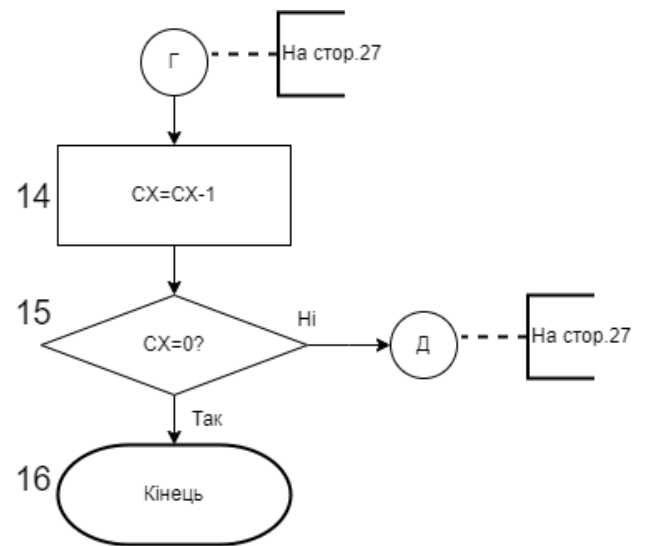
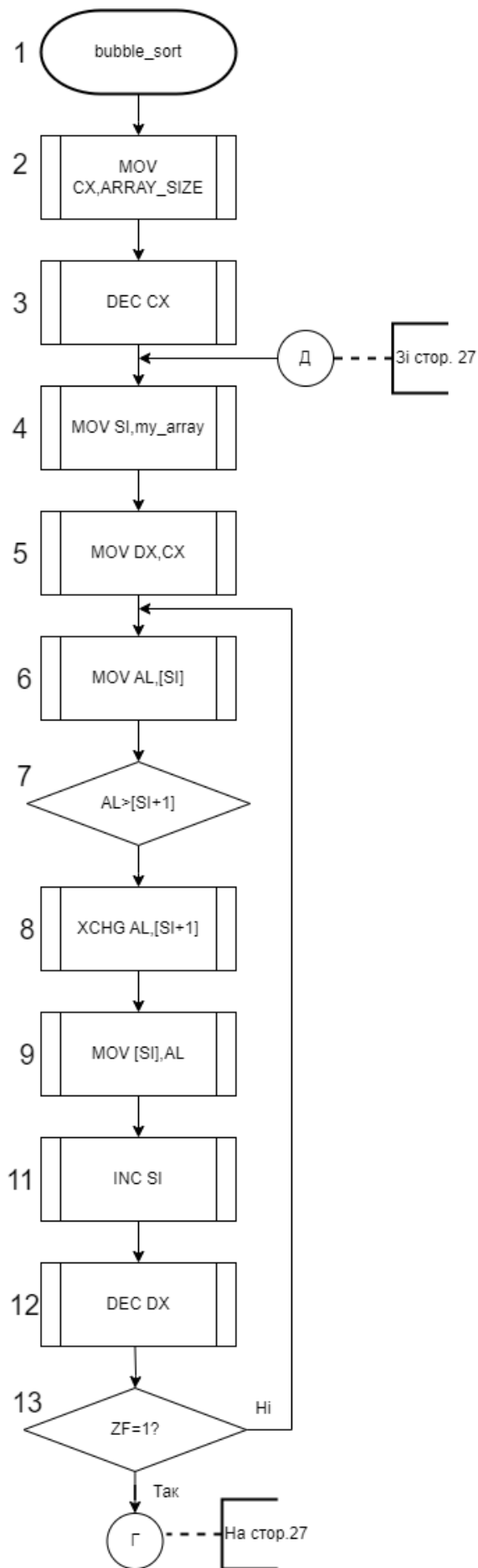

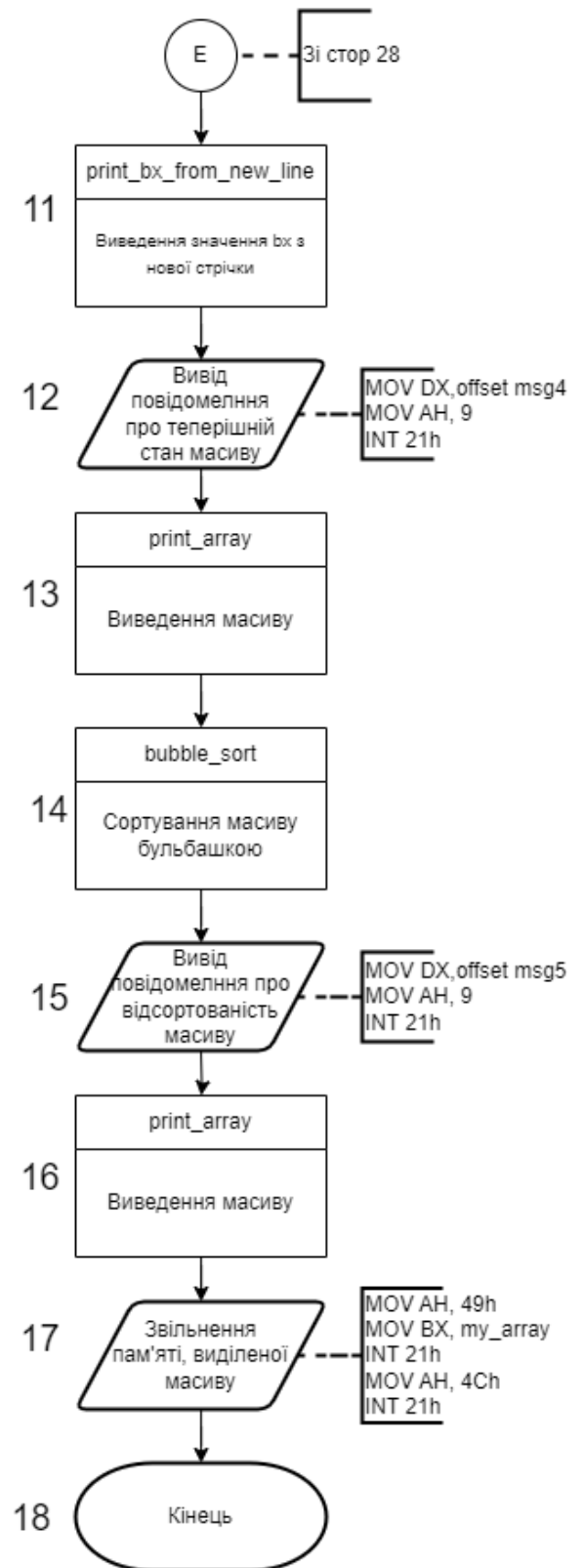
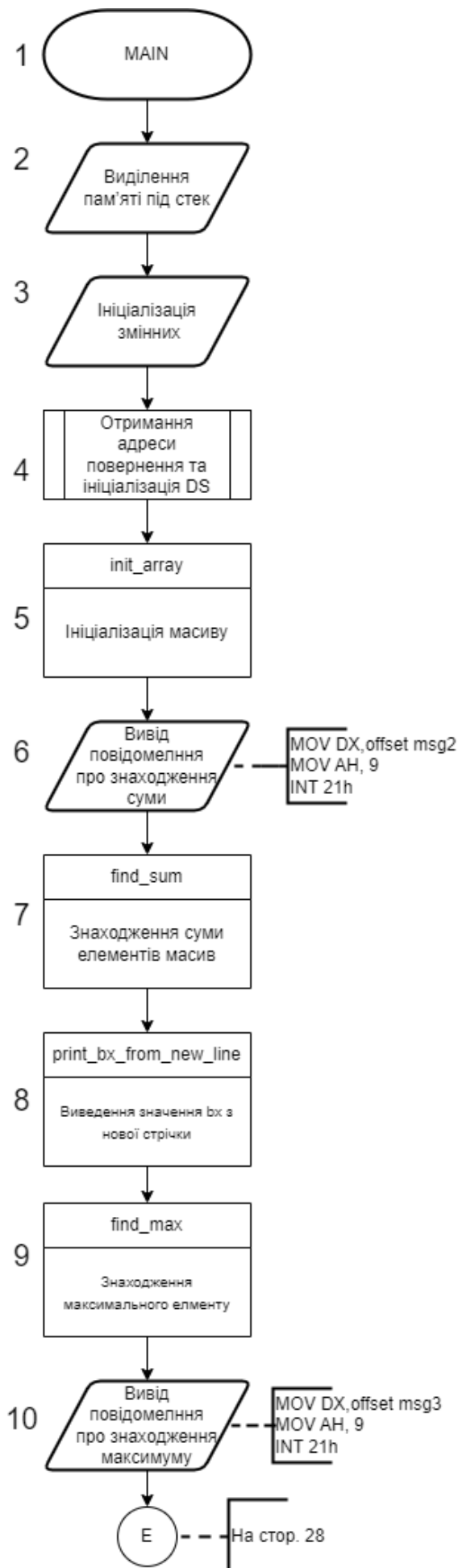

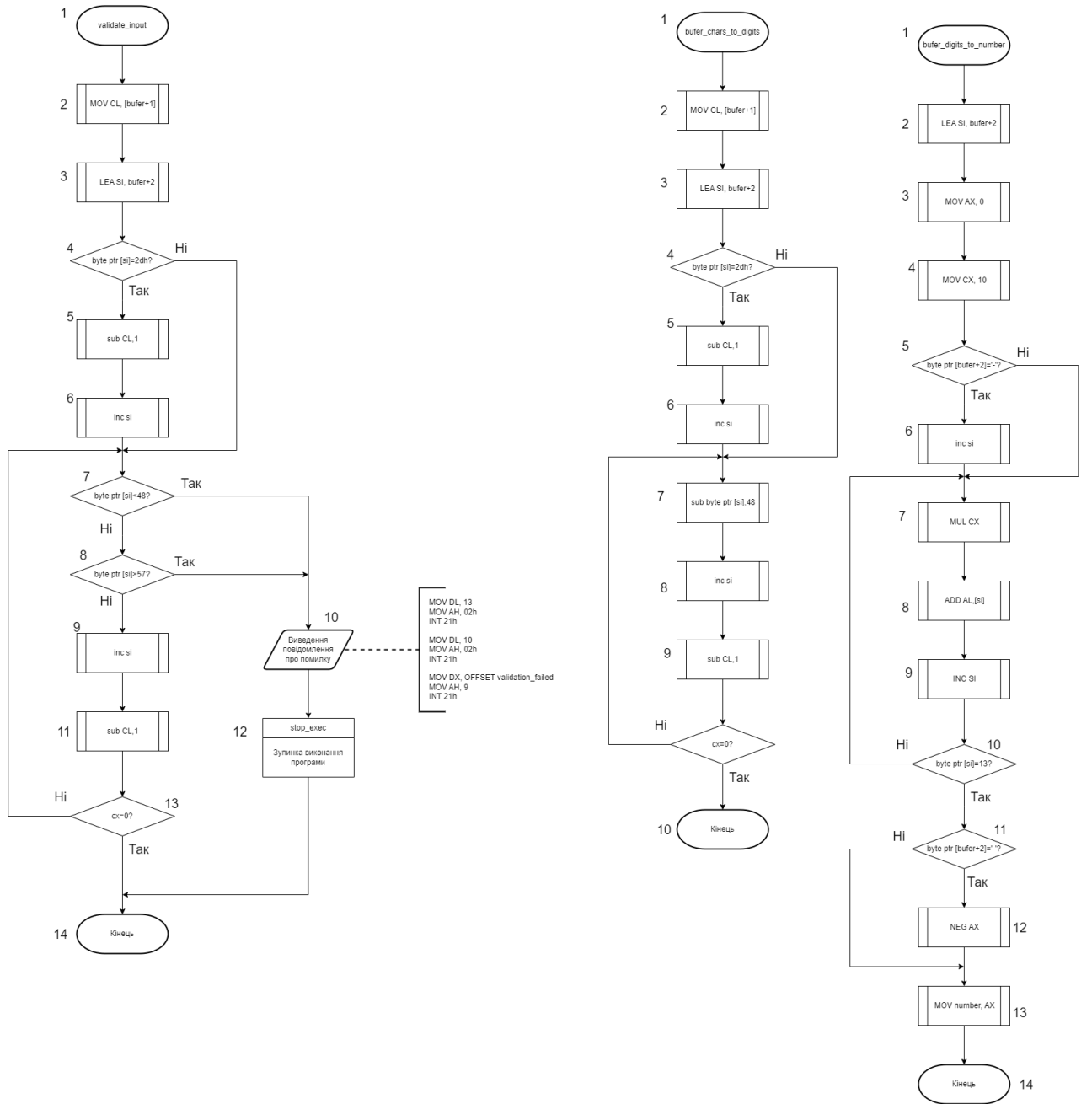

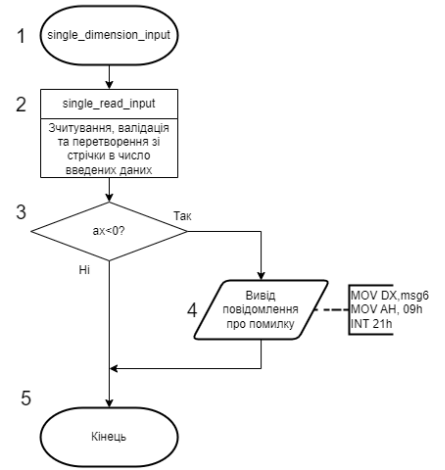
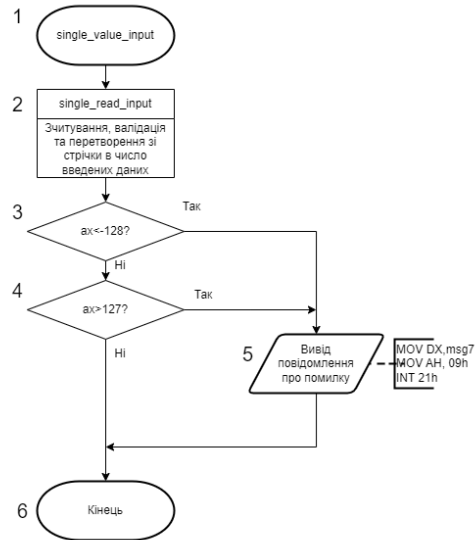
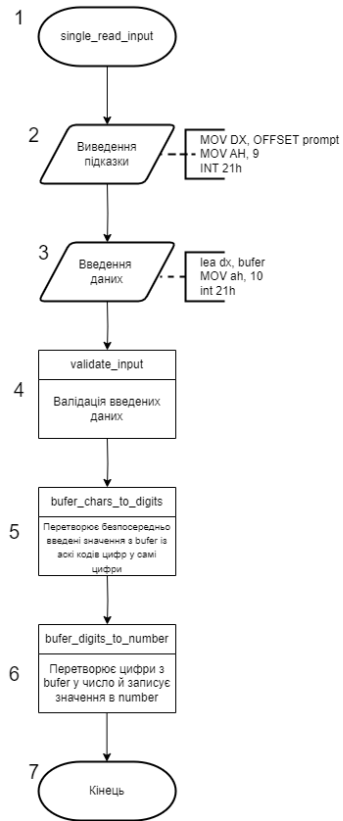

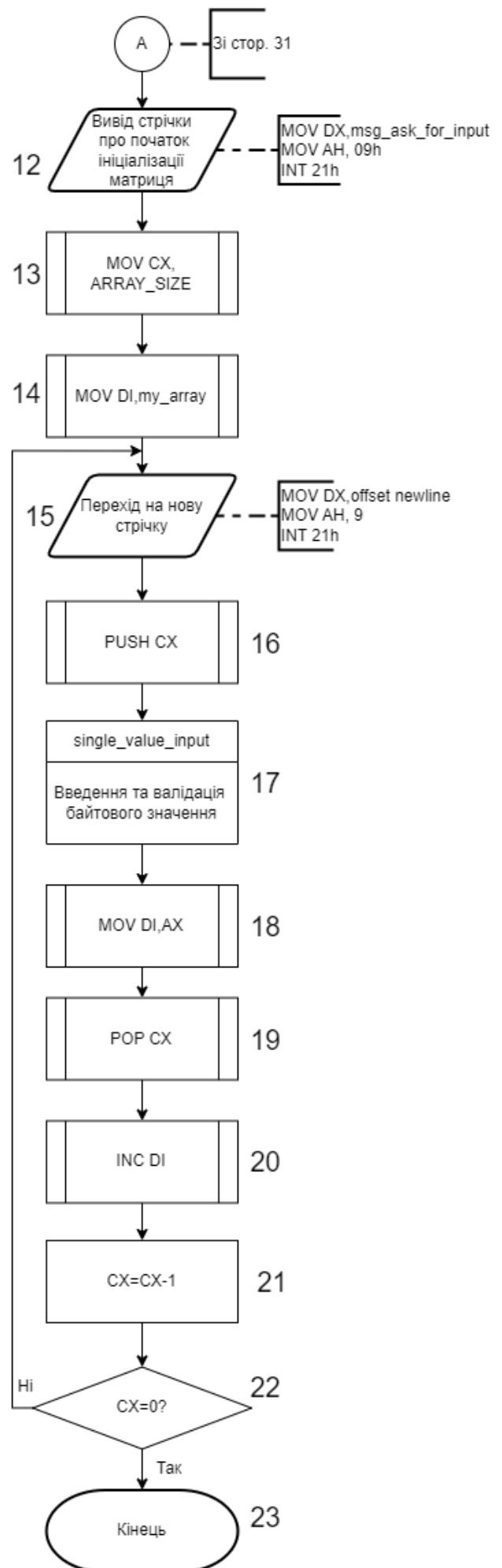
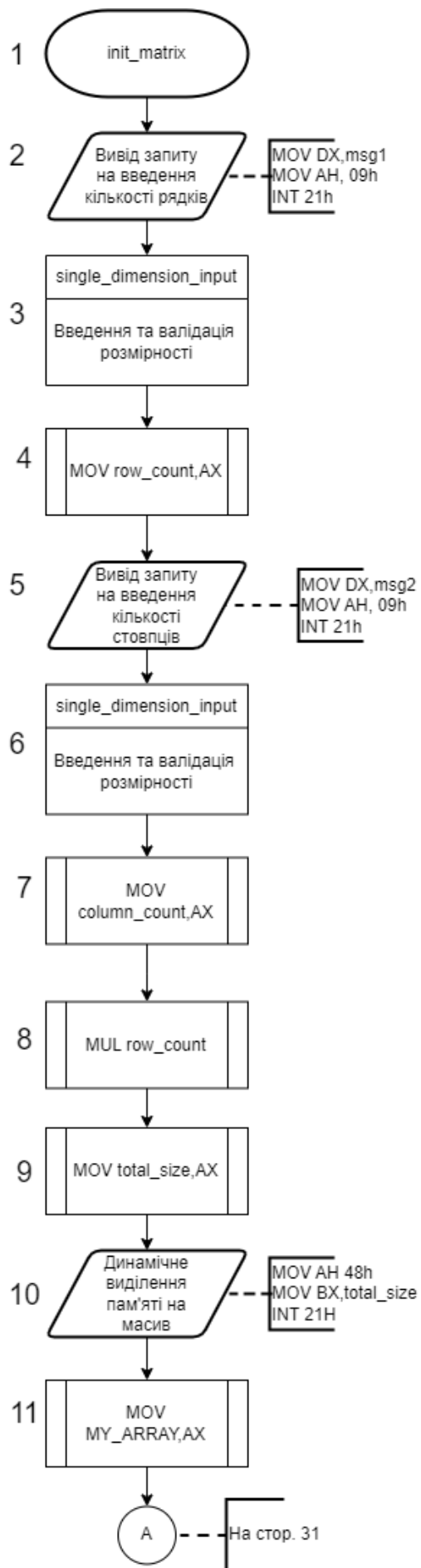

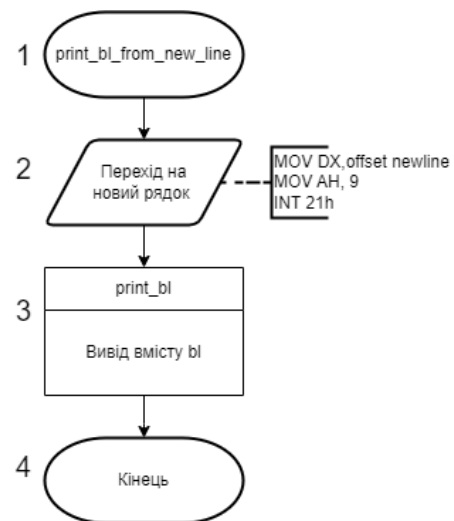
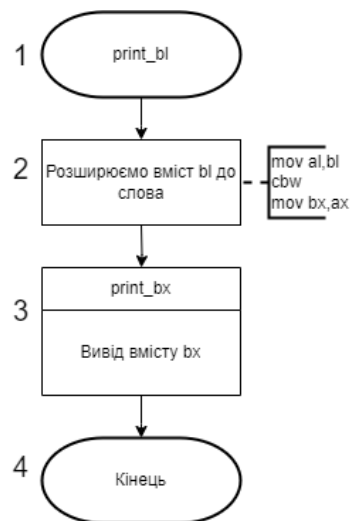
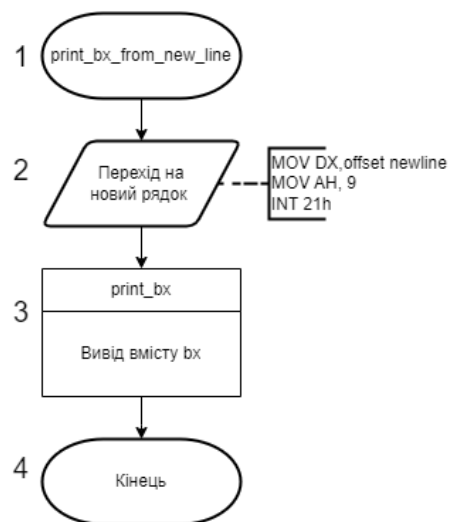

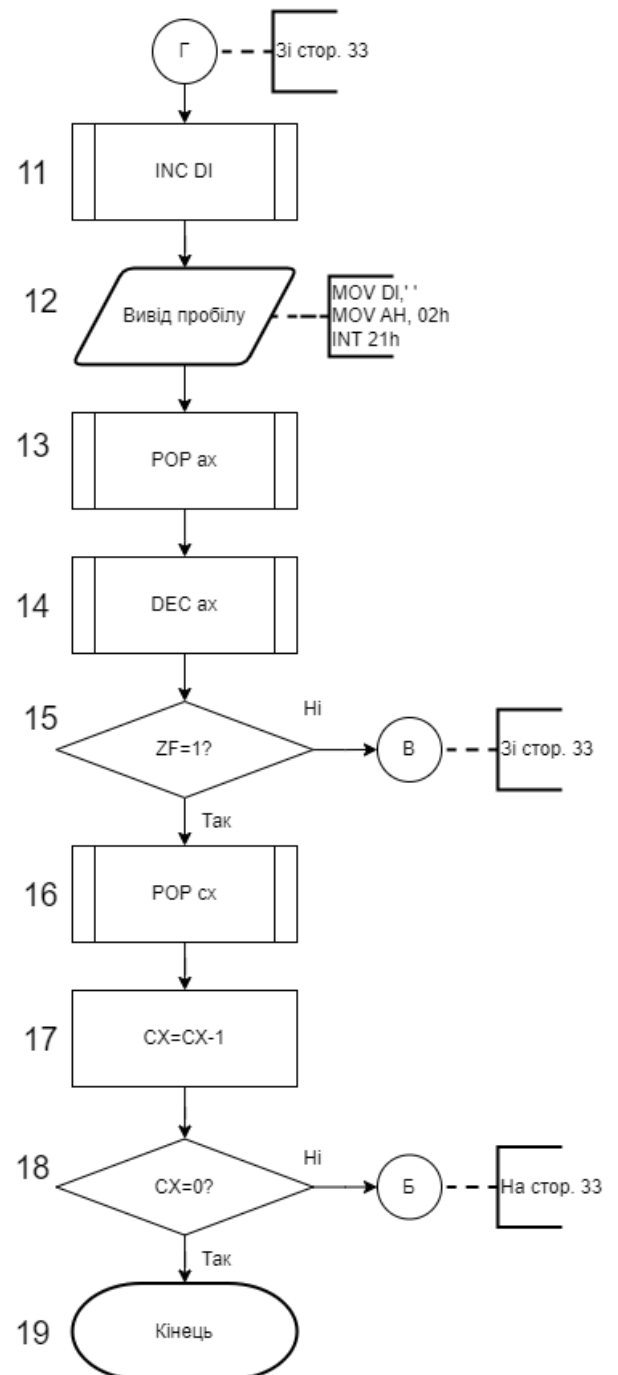
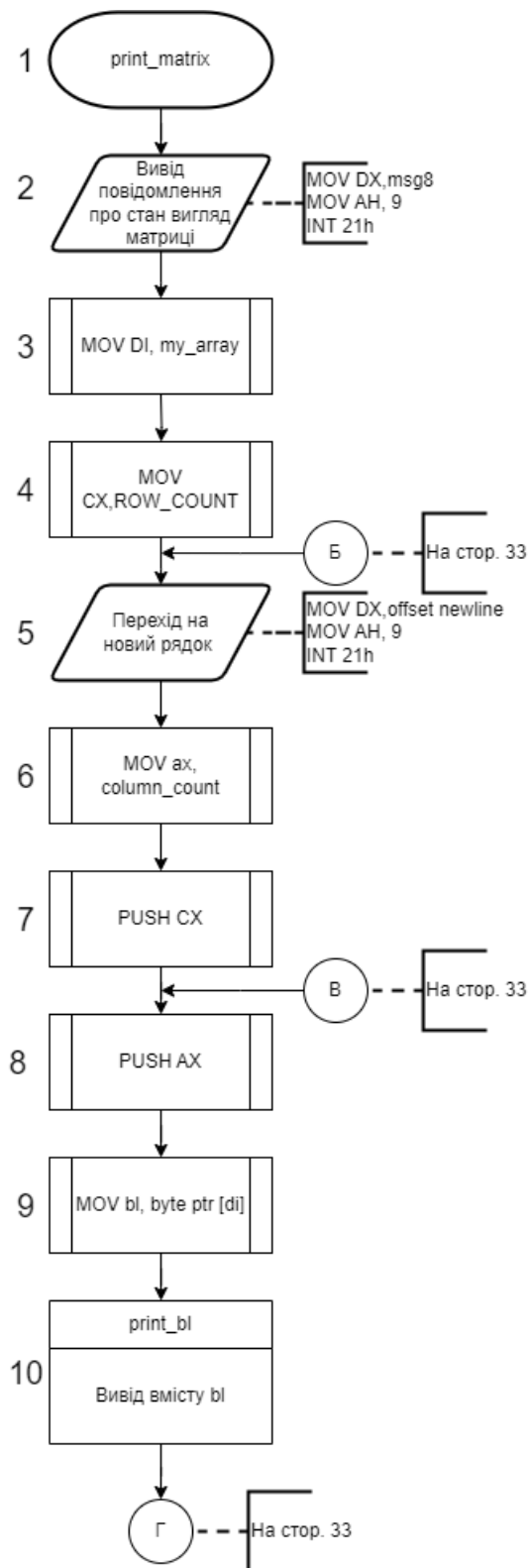
Друга програма:

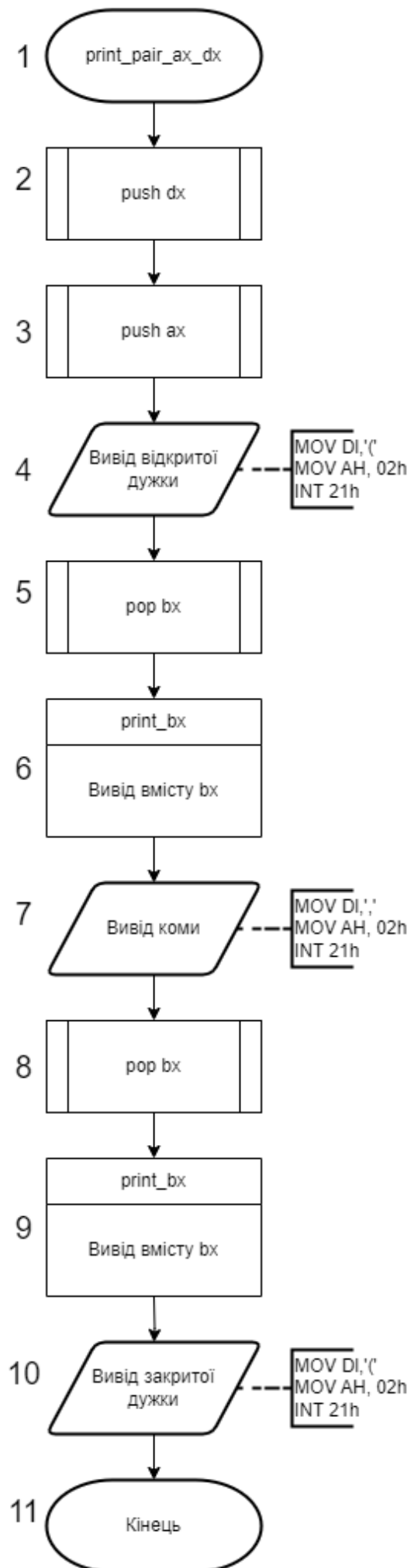

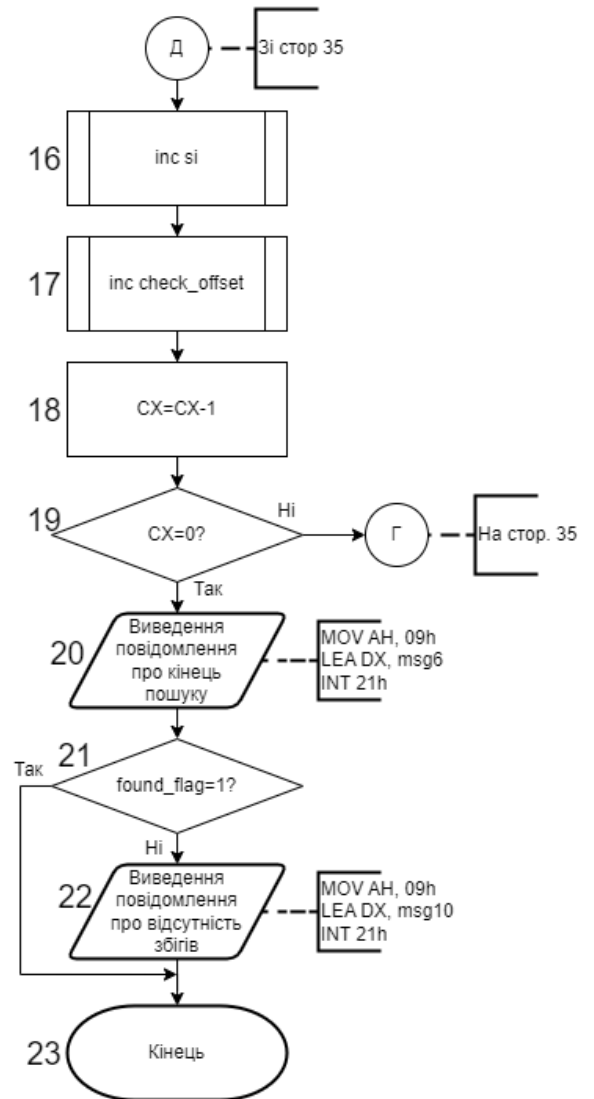
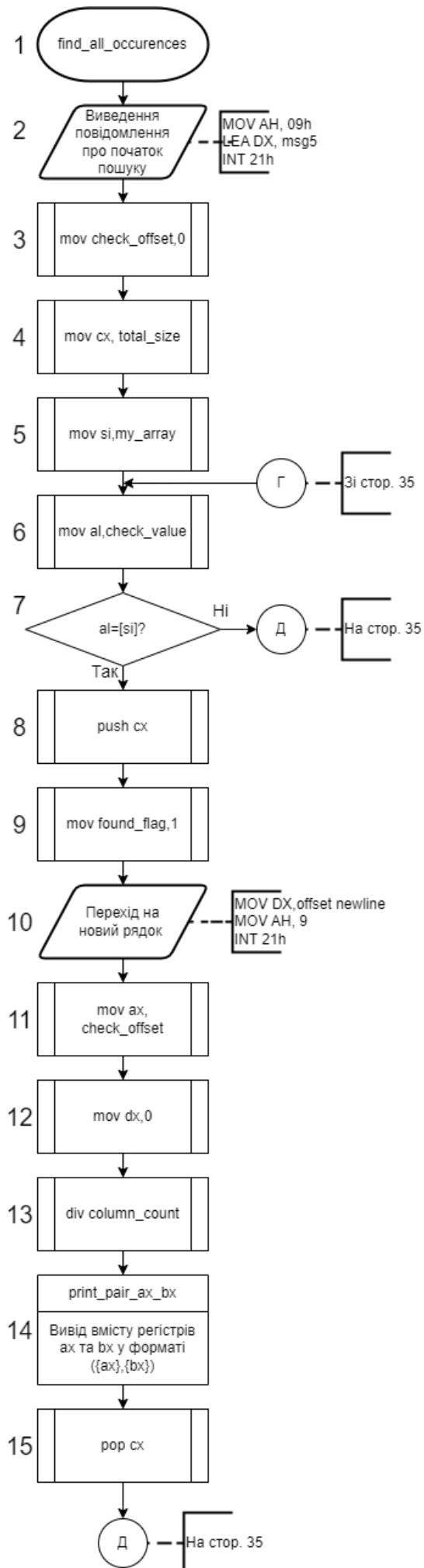

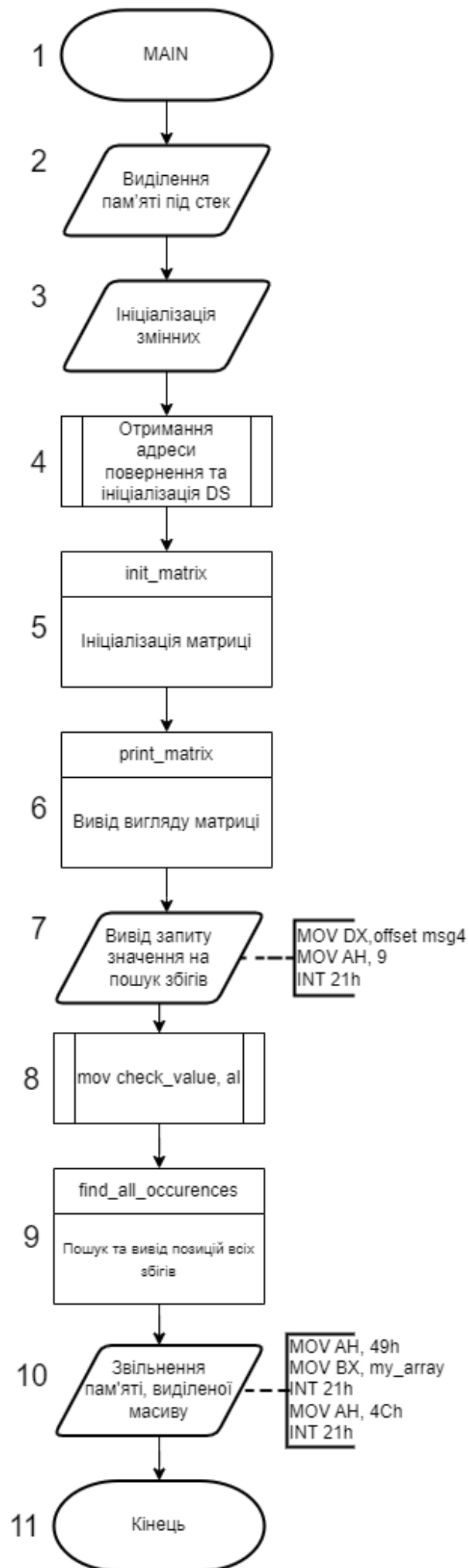

Приклад роботи програм:

Перша програма:

```
C:\> Assembly Launcher Ver: 1.1 : Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.

Enter the size of the array: 5
Enter the members of the array [-128;127]:
1
-1
2
-2
100
Sum of all elements of array is:
100
Maximum element of array is:
100
The contents of the array before sort are:
1 -1 2 -2 100
The contents of the array after sort are:
-2 -1 1 2 100

Press any key to exit...
```

Друга програма:

```
C:\> Assembly Launcher Ver: 1.1 : Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.

Enter the count of rows of the matrix: 2
Enter the number of columns of the matrix: 3
Enter the members of the matrix [-128;127]:
1
1
2
5
1
0
Resulting matrix:
1 1 2
5 1 0
Enter the number to look for all occurrences of:1
Search begins:
<0,0>
<0,1>
<1,1>
Search has ended

Press any key to exit...
```

Перевірочні дані:

Перша програма:

```
C:\> Assembly Launcher Ver: 1.1 : Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.
Enter the size of the array: 0
Array dimension cant be zero or negative! Ending program execution...

Press any key to exit...
```

```
C:\> Assembly Launcher Ver: 1.1 : Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.
Enter the size of the array: 3
Enter the memebers of the array [-128;127]:
5000
Array member value must be in range [-128;127]! Ending program execution...

Press any key to exit..._
```

Друга програма:

```
C:\> Assembly Launcher Ver: 1.1 : Copyright (c) 2013 Lakhya's Innovation Inc.
Enter the count of rows of the matrix: 2
Enter the number of columns of the matrix: 2
Enter the memebers of the matrix [-128;127]:
1
2
3
4
Resulting matrix:
1 2
3 4
Enter the number to look for all occurences of:5
Search begins:
Search has ended
No occurences found!

Press any key to exit...
```

Висновок:

Отож, у ході виконання лабораторної роботи було проаналізовано поставлене завдання, ознайомлено з теоретичною базою завдання та створено програмне забезпечення для вирішення двох задач: ініціалізація масиву, пошук найбільшого елементу, суми елементів, а також сортування; ініціалізація матриці та пошук усіх появ зазначеного користувачем значення у даній структурі. У рамках виконання даних підзавдань створено низку функцій різного вектору спрямування за своїм призначенням: функції виводу байтових та словесних значень, вводу розмірностей структур та числових значень в даних структурах, форматованого виводу значень регістрів, тощо. Систему було побудовано з урахуванням найвірогідніших відмов: неправильного вводу, переповнення, ін.. Під час виконання лабораторної роботи було набуто практичних навичок роботи з перериваннями для динамічного виділення та вивільнення пам'яті. Урешті-решт, було проведено тестування створеного ПЗ та побудовано на основі коду програм блок-схеми.